

De cōsolatione theologie

Uel arte pelli.
Duc petim' quo vis/mora nulla sit.
Ibit alacris mens.
Si caro tardat/per q̄ pericula
Luncta te sequetur.
Drata.nec inualido cum murmure
Perget aut trahetur.
Cur peccata sciēs cumulet noua
Dum licet mereri.

Explicit liber scđus.

Incipit liber tertius

Prosa prima. Donicus:

Asum volucer desiderans
rursus ex te audire verbū su/
per cōsolatione peregrini. so/
licitam enī super hoc auuidita
tem/ex puigili cordis mei cu
ra/que te loco temporeq̄ preuenit/intelli/
gis. Volucer. Spes vt dixi monice
solatur eum / cōfugens ad deum tanq̄ ad
thronū gratie. ad templū z aram misericor
die. ad arcam federis. ad libertatis asilum.
ad firmā petram. z solidū litus. A natura
siquidem ita videmus institutum vt debi
lior innitat fortiori. sicut vitis vltimo. edera
quercui. naufragus tabule/ puerulus ma/
tri. Solatur ipm̄ preterea scriptura sacra/
reuelans decursum mundani regiminis/
a prima volūtate liberrima/ cui nostra cō/
formis esse debet. Quēadmodū vero per
spem vis irascibilis. sic per hm̄i confor/
mitatē rationalis ordinat/ et ex cōsequen/
ti cōcupiscibilis/ dum ita fuerit cōformis
et subdita q̄ ipsius z dei sit vnum velle et
vnu nolle/ quod amicitie p̄p̄iū est. U/
dens aut q̄ irascibilis p̄ impatientiā con/
turbat. z per ignorantia seducit rationalis
Deinceps igitur p̄plebit sermo sup impe/
dimentis hm̄i tollendis/ primū p̄ patien/
tiam. alterū per doctrinā/ vbi nōnulla que
in prioribz dici potuerat/ inserent. Do
nicus. Placet qđ dicis qm̄ et dictoz res/
cordationē summaria/ z dicendorz lucidū
ordinē tradis. Volucer. Locutus' er/
go de cōsolatione p̄ patientiā recte mihi vi
deoz id agere si de moderamine zeli incho
auero. habet itaq̄ zelus inter passiones ve
hemētiā multā. Audi sapiētē Dura sicut i
fern' emulatio. Prefert insup sibi spēm iu
sticie q̄ sit efficacior ad nocendū dū deuiat
Quid enī efficacius ad nocendū q̄ fami/
liaris inimicus. z q̄ demoniū meridianū/

quod in angeluz lucis se transfert? Por
ro zelus et si qñq̄ significat inuidiā. qñq̄
odium. aliquādo imitationez. vtemur hic
zelo put est desideriu z vehemēs quo quis
incitat ea tollere que rei sibi dilecte viden/
tur aduersa. Sic homo zelat pro vxo/ ne
mechus abutatur ea/ et hinc zelotypia. ma
ter pro filia ne violetur. iustus p̄ domo dei
volens ab ea tollere quicquid viderit scan
dalo z. Unde istud est. zelus dom' tue co/
medit me. Cuius recordati sunt discipuli
christi/ dum eijceret vendentes z ementes
de templo seu domo dei. Zelū hūc vltimū
laudauit qui dixit nullū esse deo acceptū
sacrificiū q̄ zelū animaz. vere quidē si co/
mitetur ipm̄ beniuolentia/ discretio/ z con
stantia. que tria si deserat aut contēnat ze/
lus. recte p̄paueris ipm̄ gladio bicipiti in
manu furiosi: igni rursus et fulmini sine
obice puaganti.

Primum metrum ter

monocolon choriambicū asclepiadeuz
currēs cū p̄rio carmie Horaciū Decenas
atauis edite regibz.

Ingēs flāma rapax libera si manet
Dor sup̄ma dom' puolitas vorat
Quo pl' absq̄ mō torrida cādunt.
Estas/fulguribus crebris emicat
Elisusq̄ vapor dissipat infima:
Est igni similis zelus/et estuat
Intus cor stimulans. quo vehemētiōz
Incumbit cobibe/fac teneat modum:
Collidunt in eo se pariter duo
Affectus/nimiū singulus improbz:
Hinc impellit amor hinc furit odium.
Zelus nam quia rem diligit z colit
Ledi non patitur/protinus incitus
Ira corripitur/recta nec inspicit.
Odit/persequitur/nec requiem capit.
Fingit iusticiam/tendit in ardua
Supra posse ferox frangitur z ruit
Secum multa trahens que pereūt simul.

Secunda prosa ter

Donne zel' excusato volucer p̄t
itētōz boni finis/ etiā si leserit vt
duz vult tollere scādala a domo
dei/satagēs ab hoibz vel hereses corrigi vl
symoniā abijci. l' tyrānidē p̄pesci. nōne suf
fragat sibi v̄bū xpi Si ocul' tu' q̄ ē intēno
fuerit simplex to. cor. tu. lu. erit. Volucer.

Erudisti xpm alibi dicentes. Ecce venit hora et nunc est / ut ois qui interficit vos arbitretur se obsequium prestare deo. Quis tamen dixerit quod hoc intentio reddiderit occasores martyrum absque nota? Quid quod iudeos magis excecavit quam zelus legis antiquae / quam putabant christi subvertere vellet? De quibus apostolus Testimonium prohibeo eis / quod zelum habent sed non secundum scientiam. Proinde multos inuenimus ex hereticis etiam hac tempestate / quos sefellit talis zelus tollendi scandala a domo dei / per banc aut illam predicationis viam. Dinc hereses contra primatum romane ecclesie / quod sine ea stat salus. Contra donationes vniuersalis ecclesie / quod sunt verum non effusum super ea. oisque symonie officina. Contra platorum statum splendidi et amplam familiam / quod a secularibus eripi possunt eis oia. Contra religionum obseruantiam quod aduersant libertati legis christi / et estimant questum pietatem. Contra oem generaliter presidentiam quod nullus prescientis. nullus existens in peccato mortali iuste dominatur. neque platus est / neque sacerdos / quoniam in charitatis radice fundatur / ut dicitur / titulus presidentie / et ita de plurimis. **D**um enim displicuerunt mores / subortum sunt errores. datus est propterea status quoniam displicens in eo cernebat abusus / exemplo medici stulti / destructi subiectum dum conatur expellere morbum. **E**t exz reminiscaris velim eorum que dicit besterna disseruit super turbatoem iudicii rationis. Addit aduenam nostrum exemplum aliud et id plane crebro. **E**xprimur aut sepius non nullos qui vigilantes loquuntur similia somniarum / nihil pene dicentes / quod sibi coherere. hac passione frenesim medici. vulgus fantasma vel reuerentiam gallice resuerie denoat. cuius causa est quod fantasmarum rex in occurantibus / vtuntur per veris rebus ad extra positus / quod ad modum somniarum / presertim illi quos exercere opera vigilantium oportet est. qui cum ex profecti fuerint inueniunt se deceptos in aliquo suo iudicio / quantumvis visum fuerint in somnijs velut in vigilia se gessisse. **P**rofecto non dissimiliter eueit aliquibus vehementer affectis et passionatis / quod in vigilia sensibus aptis pariter aliquid quod sile dormientibus. Sunt etiam soporati et soporati vel debriati passionum radicataz fumo / fitantibus / quod licet eo tunc sibi videantur sapientes et virtuosos vt vel liberales vel magnanimos vel humiles vel valde zelantes republicam. vt tamen cessantibus hominibus passionibus / intuentur in vigilia virtutis et veritatis / se quasi somniasse et in aliquo sementibus notabiliter sefellisse. **H**empe quibus

erat ex aliquo parte soporatum rationis iudicium a deo quod nullis clamoribus ex aduerso mouentibus possent aut vellet expugnari nec suadentibus obedire. **C**ur ita? nisi quod simulacra virtutum inter fabricata pro veris virtutibus amplectantur in somno vanitatis. vbi mentis iniquitas sibi dices zelum esse quod furor est. iniusticia quod crudelitas est. correctione quod diffamatio est. prudentia quod calliditas est. et ita de ceteris. **S**ic ira. sic invidia. sic odium. sic amor in excellentia iudicium rationis offuscatur. **S**oporatum excecatur quod diu durauerit. **D**uratum vero quod plus / quod minus per varijs hominum moribus / per consuetudinem. per complexionem. per occasionibus datis aut acceptis. **O**ditur et refugitur quod hac spirituali frenesi laboratur rephendi sicut lethargia expugnari. **S**onitum alioz consilia. nepe quod plus alij sapere solent in hac sua re acuti / quod circumspicere diffinitum apud se retinerent. **E**os propterea quod se non sequuntur culpant / vel de negligenti torpore circa ea que dei sunt / publice sunt. aut de dissimulatione vel inordinato timore criminantur et rident. **C**urrunt tanquam asinum indomitum / oem precipitium / relinquant eos in manu consilij sui deo irato. quod super bis resistit. **D**onice? **N**oni tales aliqui quales erant opinor symeon et leui. quod a pre maledictis et furor quod prinat / et indignatio quod dura. eo quod sint vasa iniquitatis bellaria. **S**ed quod pacto veri zeli cognitio prestabit audire desidero. **U**olucer? **U**el zelum eleuate prope descriptis quod dicit illum comedit zelum domini dei quod scandala quod videt in ecclesia tollere vult si potest si non potest tolerat et gemit. vulgata vero regula habz. illud possum quod de iure possum vbi nouerim plurimum interesse in eo quod zelat si fingit auctoritate iudiciaria. aut si caret illa. vtrouicquod tamen obsequanda lex illa. **I**uste quod iustus est exequris. **D**onice? **U**elle separat super his sermo fieret. et pro de zelo fugerent publici praete. **U**olucer? **F**iat ita / et quod insidiosis exposit / et iste zelus accipe. **I**nsidias ipotetia prope qua iubet sapiens. **N**oli velle fieri iudex nisi si salute valeas eripe iniquitates. **I**udex itaque quod alio agit proferens sententiam et executoris non habz facultatem / nisi iusticia exponere vel preceptum / vel discrimen. **I**nsidias in gratia eorum quod stat requirit esse cogitanda / hi plures plurimis respectu legis euangelice / hi seculi iudicibus quod ad ciuiles constitutos inuenimus / quales esse debent / nobiles mechanici monstrant inter quos non recipiunt nisi quod in arte sua perit. **T**urbat etiam in aliquibus fatis hunc zelum defectu experientie. quod circumspicere facit oia vt tandem eligatur nedum

meritum... da prola... Omne zel...

De cōsolatione theologie.

id qđ de se licet. sed qđ expedit/id est qđ ex
pedite fit. attenda circūstantiaz qualitate.
Turbat alios in cōstantia psecutionis
eoz que bene precōsiliata. & clusa. incepta
qđ sunt/quos vel ira suborziens/ vel huma
nus timor infortunij contra se vel affines
deiciat a cathedra iudicij. **Q**uo ptra pri
naciū obfirmant alij in male pconsiliat
et ceptis/fatuo quodā pudore victi/nevin
cti videant/exemplo militū quos in certam
vltro mortē viciōsus fuge pudor impellit
Quid existimes p̄terea de p̄siliarijs mē
dacibz & corruptis a quoz seductione vit
aliquis in potētatu p̄stitutus securus est.
Quid de notarijs & p̄motoribz. Sed rege
ri culpa in eos qui tales eligunt nec corri
gunt. qui sola insup sibi placētia dici vo
lunt/qualis erat achab. **V**eruz est quippe
illud sapientis **P**rinceps qui libenter au
dit verba mēdacij/omnes ministros habz
impios. **E**fficacissimū insup corrupti/
uū zeli boni & debiti notat scriptura cū ex
perientia/esse munerū receptionē a manu
lingua vel obsequio. vnde sequit acceptio
p̄sonarū/simili p̄ reatu damnās vnum. ab
soluens alterū/que omnia phibuisse legif
cognatus moysi/dum eidē optime policie
formā describeret. **S**ūt qui se sufficien
ter existimāt rēpublicā regere si cōstitutio
nū onera multiplicauerint. **S**i snias pe
nales vt excōicatōes fulminauerint. mane
ant aut ipi negligentes/similes facti peda
gogis reprobis qui negligentia suā & igna
uiam purgare se putant/ si pueris suis cō
minationes crebras indixerint/ si verberis
bus eosdem affecerint. **I**nuenies alios
suis ita p̄stitutionibz politiuīs inherētes.
vt nullaz epikeie virtutē admittere velint/
sciant aut possint/apud quos summū ius
sepe sūma iniusticia fit. **A**lij passim hac
epikeie vel equitatis regula sic abutunt qđ
nihil in legibz. nihil in p̄stitutionibz et re
gulis suis manet stabile. cū tamē p̄cipuū
cuiuslibet policie/etiā in monasterijs/regi
men/exrationabili leguz suarū stabilitate
resulter. **A**mplius quid de pueris scan
dalosifq; moribz censendū est ex quibz red
ditur contēptibilis tam vita qđ auctoritas
regitina/vnde p̄sequēter inobediētia sub
ditoz prouenit. iuste proorsus. vt in eo dñi
puniant/in quo delinquūt. **A**dā in exē
plo est/cui in deū peccāti facta sunt omnia
prius subdita rebellia simul & aduersa. ita

etiā vt caro ppria. **Q**uid qđ aliqui pecca
ta subditoz redūdant in p̄fidētes: nec mī
rum/dū p̄fortes sunt in malicia p̄mittēdo
vel omittēdo. sicut **D**eely legim⁹ ad filios:
Illud vero magis stupendū exempli grā
in **M**oyse qui rector virtuosissim⁹ extitit
cui⁹ hec verba sunt. **N**ec miranda ait indis
gnatio in populū cū mibi quoq; irat⁹ dñs
propteryos dixit. **N**ectu ingredieris illuc
non dubiū in terrā p̄missionis. **D**oni
cus **D**urus est hic sermo p̄ regentibz o
volucer. **V**olucer **D**urus fateor ado
qđ beatos p̄dicare compelloz illos qui soli
tudine sua p̄tenti sunt/ quales papa **B**re
gozius suspirauit/habentes banc a deo ḡ
tiam qđ absoluti sunt a vinculis publici re
giminis. **P**reconiū itaq; suū canamus
placet.

Secundū metrum

tertij dactylicū archilochiū tetrametū. vt il
lud nonū quarti de p̄so. p̄bi. **P**uro claruz
lumine p̄bebum.

Monacha claustrī vita recludens.
Semet septis/mortua mundo
Lui⁹ regimen ferre recusat/
Pompasq; suas deserit omnes/
Animum superans/imperiosa
Regnat. celle conditur antro
Regio fit ei mansio celi
Nil sibi vane gloria laudis/
Nil fallacis gratia fame
Sarrula palpans. lubrica nec spes
Lomplacet/horret ferre tumultus
Trepidusq; metus/ancia vota
Qualia medijs vrbibus errant.
P̄anq; assiduīs turbine vasto
Ceditur curis publica vita.
Que presumit debilis in se
Homines proprio ponere dorso
Quorum nugas/crimina/fraudes/
Lites rabidas/vulnera/mortes
Anxia portat. calculus arta
Dandus sup̄est cum ratione
Quid tantis inuat vltro periclis
Subdere vitam mox perituram
Scrupulosq; pati iugiter acres/
Intro vermem cor lacerantem?
Ludicra vanaq; quanta recursant
Quot crudelia/turpia/feda
Daurit sensus discolus/extra.
Unde cor vrit zelus amarus
Uel dolor asper. dira vel ira.

Sine libido fordidus opplena
 Nonne fenestras claudere mortis
 Prestat. et vti sensibus imis
 Felicia cernere mente pudica
 Quam non turbat seua remordens
 Extera populi cura recepta.
 Fera mors sibi fit ianua vite
 Sua spes Ihs est. vivit in illo.
 Defanctorum quos coluisse
 Demeruit meritis et prece fidit.

Prosula tertia tertij

libri. **Uolucer.**
 Ideo volucer ne dum claustralē vi
 tā extollis sis iuriusus reipubli
 ce q̄ periret vtiq̄ sine rectoribz.

Sed neq̄ caret ista vita suis piculis/suis
 q̄ tēptationibz. tāto maioribz quāto collu
 cratio crebrior aduersus p̄cipes tenebra
 rū mūdi hui⁹ habēda sibi est/ et plus q̄ hu/
 mana. Deniq̄ scit dānationez serui pigri
 qui talē sibi creditū abscondit in sudario
 ponitq̄ lucernā sub modio. nam sapia ab
 scōdita/ et thesaur⁹ inuisus/ q̄ vtilitas i vtrif
 q̄. Dādauit q̄ de vnicuiq̄ de p̄rio suo
 quē peunē q̄ nō saluat dū pōt/ occidit.

Uolucer. Dic ē crede mihi laque⁹ magn⁹
 q̄ solet zel⁹ improbz seducere plurimos vt
 ambulēt i magnis et alienis a se. nō fm sci/
 entia. magna q̄ppe sibi videt ois p̄sumptō
 Qua sup re multū diuq̄ n̄ aduena secū q̄
 suūt/theologiāq̄ p̄suluūt. **Uolucer.**

Ideo audire cupio q̄ liter hec zeli deceptio
 p̄gnosceda/ declinādaq̄ sit ab illis/ q̄s nō/
 dū admistratio publica ligatos detinuit.
 imo et q̄s hz religio/ ne mūdos eos p̄ hanc
 seductōez resorbeat/ q̄les inuētū sunt aliq̄
 eo dānabiliores/ q̄ primā fidē irritā fecerūt.

Patiūt aliq̄ nō pauci notias inq̄tūdines
 sūmurmurātes q̄ dona sua nequeūt i alios
 trāsfundere docēdo/ p̄sulēdo/ monēdo/ dī/
 rigēdo/ iuxta datā sibi scia. molestē feren/
 tes ocū suū quasi dicerēt. vt qd p̄ditio hec
 q̄ nō habēt q̄ doceāt eos iter rectū. q̄s p̄sti
 tuat me doctozē sup eos vel ad eos. **Uo
 lucer.** Est v̄diciis in q̄busdā/ q̄ vtiā do
 cerēt se primū ad sobrietatē sape/ q̄ aliorū
 fieri doctozes tāta auuiditate desiderant/ vt
 p̄noscerēt q̄ rōne zelus su⁹ moderādus ē/
 et quibz termis coercedus. **Uolucer.**

Uolucer. Expedi
 breues et solidas. **Uolucer.** Expedi/
 accipe. et in primis certū habeto q̄ p̄tatem

regitiuā i ecclesiastica hierarchia/ si supior
 nō imponit et iubet eā/ nemo laudabilē et
 tute suscipit vl̄ exerceat. Talis nimirz se glo
 rificat et ingerit nō vocat⁹ a deo tanq̄ aarō
 Primūq̄ locū veniens ad nuptias impu
 denter anticipat/ descēsurus cū rubore. au
 diturus etiā q̄s te p̄stituit iudicē sup nos.
 Itaq̄ sarcinā hanc si nemo imponit dicit
 Aug. vacādū est ocio/ quirede veritatis.
 adde. vel studio p̄prie salutis. Neq̄ enī de
 indiget auxilio n̄ro p̄ salute aliorz. vt secuz
 laborem⁹ nō vocati. **Uolucer.** Ampli⁹ p̄tatez regi
 tiuā nō p̄sequit aliquis ex solo titulo scien
 tie vel eruditionis vel caritat⁹. imo nec ex
 p̄ceptione licētie m̄gralis in theologica fa
 cultate/ que licētia non obligat se suscipiē
 rem/ sed idoneitatē eius mōstrat. **Uolucer.** Proin
 de p̄tatez hāc regitiuā/ si supior legitimus
 (sit deus. sit hō) iubet et imponit/ optet re/
 cipere. q̄n post auditas recu sarōis causas/
 vt in moyse fuit et Jeremia/ supior p̄stat in
 sentētia. Refutantē enī quid excusaret ab
 inobediētia/ nisi p̄prie forte iudiciū quo si
 bi videt indignus tali missione. Sed su/
 periori subicere puenit/ nedū p̄prie volun
 tatis affectū sed etiā intellectus sui iudiciū
 Alioq̄n pusillanimitas ista specie humili
 tatis se pallians/ arrogātia dicenda est/ eo
 periculosior quo sibi videt humilior/ et q̄
 sensum suū p̄ferre non dubitat sensui iudi
 cioz superiorz. Subinde p̄tatez regitiuā
 potest aliq̄n vel petere vel appetere hō sibi
 bene p̄sciū q̄ nō p̄esse sed p̄desse vult/ scit
 et pōt/ m̄modo caueat ne mentiat/ vt sepe
 fit/ iniquitas sibi. Arbitroz hoc intēdebat
 apls. Qui ep̄atū inq̄t desiderat/ bonū op⁹
 desiderat. Sed vt inq̄tate abijceret subitū
 fit. **Uolucer.** p̄ter aut ep̄m esse sine crimie etc. Sic
 Iaias dño querētī quē mitteret r̄ndit Ec
 ce ego mitto me. v̄z se iam ardētī calculo
 purgatū p̄gnouerat. **Uolucer.** Poterat hec p̄tās tu/
 tius appeti/ q̄n p̄iores ad martiriū q̄ p̄si/
 debāt ipi trahēbāt. **Uolucer.** Hodie v̄o suspecta ni/
 mis hec appetitō/ gignat eā nō zel⁹ aiaz/ s̄z
 vel p̄sumptio/ vel inanis glia. vel ambitio
 vel inertia/ q̄rēs in ocio laute viuere. vl̄ cu
 piditas ditare q̄rēs carnē et sanguinē. aut
 demū inep̄tētia p̄tatis hui⁹ regitiue/ dās
 audaciā de viribz p̄p̄is. sibiq̄ blādītēs q̄
 efficaci⁹ ceteris euelleret/ q̄ destrueret/ p̄de
 ret et dissiparet/ et edificaret/ et plātaret. **Uo
 lucer.** v̄o lōge videbit alit et metuet. videbit
 q̄ p̄uersi difficile corrigūt. et stultoꝝ ifinit⁹

De consolatione theologie

est numerus. videbit opa dei q̄ nemo possit corrigere quē ille despererit. Videbit q̄ de p̄meditatione secū r̄ dictis tunc faciā hoc tunc faciā illud. fiet postmodū neq̄ hoc neq̄ illud. Videbit se longe fieri r̄ confundi ab expectatione sua/ r̄ velut a torzēte rapido aliozuz/ q̄ r̄atus erat/ trahi. Ad uerter deniq̄ aliquādo facili⁹ esse speculātē in cella vel studio describere sibi pulcrū boni regim̄is moduz in republica/ q̄ exequēdo praticare.

S. **Donicus** Quid de hoibz cēses n̄re etatis querētibz expectationes ad beneficia/ quibz ān̄xa est alioz cura. Pro quibz vel adipiscēdis/ vel retinēdis se litibus inuoluūt/ sumptibz q̄sumūt. **Voluca** Vidērint ipi qualis sua sit intētio et quē sibi finē p̄cipalit̄ p̄stituūt. Potest itaq̄ fieri vt idone⁹ aliq̄s seruire deo in regimine publico q̄rat illud/ intēdēs ex p̄nti et tanq̄s secūdarie sustentationem vite p̄prie sufficientē habere. q̄tin⁹ a b̄sq̄ mēdicitate vel improporzōnato sibi labore seruiat in hoc statu liberiori/ quiete deo. Nec est leuiter h̄ impurādū symoniace p̄auitanti. Si cut nec dū frequentant̄ in ecclesijs hore canonicas ad recipiendū distributōes quotidianas r̄ solitas. Aut dum vicari⁹ deseruit vni cure suscipiēs inde stipēdiū. Dign⁹ est oparius mercede r̄ cibo suo. Dicā ampli⁹

Si p̄fiter̄ aliquis vitā claustralē rōnabiliter/ intēdēs illic sufficiētē sustentari. alioquin nō intratur⁹ neq̄ tū symoniacus est dū intētio p̄ncipalis ē seruire deo/ r̄ sustentatio vite est ad illū finē r̄ sub illo. vbi aut̄ vnū p̄pter aliud. iam nō duo sed vnū sunt. **Donicus** Appares loq̄ fauorabiliter in excusationē symonie/ quā tāta seueritate decreta dānāt. quā ampliāre ita nititur aliqui/ q̄ pene nihil apud ecclesiasticos inueniret (si verū sentiret) a symonia nō infectum. Sed hoc interim omisso cū multis que magis scholastice tractāda sunt. p̄fice qd̄ cepisti de zeli moderatōe p̄ patientiam respectu fraterne correctōis.

Volucer Correctio fraterna cū sit opus elemosine spūalis datū sub affirmatiuo p̄cepto. Si peccauerit in te frater tu⁹ r̄c. Sp̄ quidē obligat/ sed nō p̄ sp̄. **Emittēda** quippe est dū pbabiliter apparet q̄ fieret vel frustra/ vel in deterioratōez corrigēdi. Hoc aut̄ pbabiliter estimat̄ de peccātibz ex malicia r̄ cōsuetudine p̄uersa. nō ex ignorātia. **Sec⁹** in correctōe iudiciaria vbi pōt p̄tēni scādaliū

illi⁹ qui puniri debet. qz fit p̄ salute neduz illi⁹. sed toti⁹ reipublice. r̄ vt punitio sceleris cedat alijs in exēplū. **Pōt** insup̄ bec omitti correctō dū pbabiliter apparet q̄ peccās alio mō p̄ se vel p̄ alterū corrigēti. Sic enī famelic⁹ nō ē de necessitate pascēd⁹ a petro etiaz diuite/ si verisimiliter imineat mod⁹ q̄ sustentat⁹ p̄ se vel aliū non p̄bit. Qua super re nemo d̄z sibi fabricare leuiter scrupulos tanq̄s de necessitate p̄cepti. sicut nec i alijs plurimis/ q̄ vel p̄tergredi vel agi p̄nt infra terminos diuine iustionis. **Attēto** p̄terea q̄ temerariū frequēter eēt r̄ vsurpatū iudiciū/ corrigere fratē q̄si criminaliter opantē/ vbi pōt occurrere multiplex excusatiōis locus/ vel rōne fragilitatis p̄prie/ vt in pueris et puellis r̄ rusticanis. vel qz doctrinis et virtutibz aliūde pollent a quibz eos decedā re nec se corrigere nō est leuiter p̄sumēdū.

Rursus attēdere debet ista correctio ne p̄tergrediat̄ vllaten⁹ ordinē hierarchicū q̄ inferiores reduci h̄nt ad deum p̄ superiores enī vbi v̄t in superioribz vel inertia vel lata culpa/ nō inde publica potestare vsurpet aliq̄s. neq̄ in p̄dicatōe/ neq̄ in sacramētō r̄ m̄stratōe/ neq̄ in superior corā subditis satirica reprehensione/ que nō edificatōez morū sed indignatōez causat r̄ p̄tēptū. **Est** aut̄ speciali⁹ aliqd̄ obseruādū circa eos q̄ r̄ p̄fessioes audiunt vt extra neq̄ publice neq̄ p̄uate arguant̄ inde imo neq̄ laudetur ne aperiat̄ via suspecte reuelatōis i v̄tupato vel fictōis aut inanis gloriatōis in laudato. v̄t diffamatōis p̄ indirectū i p̄fite t̄bz nō laudatis. **Donicus** Difficile certe iugū p̄ p̄sidentibz in v̄trogz foro qz sic obligāt corrigere sic se gerere q̄si penit⁹ i cōfessioe nil audissent. **Sed** ad v̄tiora p̄ges dic̄ q̄li moderatōe sit exercēda tal̄ correctio. **Volucer** Atiq̄ nō cū impio. n̄ cū austeritate. r̄ m̄ime cū p̄tumelia vel improprio. **Dēdat** ei in ore p̄tumeliosi correctio. Sit exēplo pauli/ cū om̄i humilitate lachrymis r̄ m̄asuetudie. **Nec** formidādū ē hic ne nimia fuer̄ hūilitas/ vbi nulla est q̄ frāgi timeat̄ regēdi auctoritas. **Quid** q̄ in multis dissimulāda sūt p̄ctā v̄t iuniorū/ ne p̄dāt verecūdiā v̄t senioz ne pessimetur p̄ impatiētā/ increpādī n̄ sūt p̄sertim i publico. s̄z nec eis delirātibz ē plausibiliter assentiēdū. **Modestū** silētū cū facie subtristi sat̄ erit p̄ sua correctōe/ r̄ n̄ra ne peccē cautōe. **Pozzo** si p̄ctā talia sint q̄ doctrinā

theologie

Christiane religionis inficiat publice cum scan-
dalo pusilloz / silentium soluendum est. et tota
libertate tradicendum / aut prius ad superio-
rem deferendum. Quod si contra sit in superioribus
et inferioribus tantum succreuisse punitio / etiam
in his que fidei sunt / propter depravationem in-
tellectus et inordinato timore cuiusque po-
tentioris erroris / aliosque trahentis hos vio-
lencia / istos fauoribus adeo / quod nec piri sanum
consilium / nec iudices rectum iudicium libere
dabunt. dissimulabunt potius / aut in verita-
tis subuersione impudenter ibunt. hoc ca-
su si defensio catholice veritatis exponenda
sit in publico per personas priuatas videbitur
biguum. quoniam vno loco iubet dominus. Esto fide-
lis usque ad mortem. et laudat qui pro lege dei
sui certauit usque ad mortem. Et a verbis im-
pioz non timuit / exemplo Johis baptis-
te. Alio loco vocat episcopus est. Nolite sanctos dare
canibus. neque projiciatis margaritas ante
porcos. Cuius ratio continuo subiuncta est ne
dans lacum / et verbum dei calcet. **Do-**
nicus Quare vero o volucer / ne tangat
hec consideratio peregrinum nostrum sua persecutio-
ne in causa fidei nunc coram ordinario iudice.
nunc in presentia sacri palatii. nam quid inde per-
uenit audis. quid dicit. quid agit. **Vo-**
lucer Nolo fiat tibi modo rursus. latiores
hac in re iterum sermonem habiturus seorsum.
Etenim qua fronte de sacro palatio suspitorem
de principiorum moralium veritate dubitatio-
nem de processu iudicario offensionem cepit
set. **Sed** accipito precipiosum in premissis
documentum absolutos a publicis respiciens.

Tertium metrum tertium

monocolon anapesticum partheniacum dime-
trum catalecticum. currit cum metro quinto secum

di de solo. pbi. Felix nimium.

Qua forte vocat deus / hanc tu
Contentus agas. nec biant
Zeles animo noua vota.
Que sunt aliena relinque.
Tractent quibus est data cura:
Non te nocuis preme gratis
Sis sufficiens tibi queso.
Recte coquat alterius fors.
In se retinet status omnis
Quicquid miserum / graue / durum.
Quod scire status nequit alter.
Experta feres leuiore
Notaque magis ope fesus.
Febrem patiens modo dextrum

Durat latus huc / modo leuius.
Nunc ventre cubat / modo dorso.
Dinc pace caret. quia secum
Fert intro malum. suus omnis
Idcirco locus grauis angit.
Se corrigat et paret intra
Pacem sibi. detque quietem.
Qua non aliter poterit
Gratum referas domino cor
Qui dona dedit sat abunde.
Utaris eis sine culpa.
Sic proderis omnibus apte.

Prosodia quarta ter

Quia ratione fieri o volucer ut so-
litarium omnibus proficiat. **Vo-**
lucer Admirum bene viuendo.
An ignoras quod de peccato offendit neduz
deum sed omnem imperio suo subditam creatu-
ram. que idcirco armat et pugnat contra in-
sensatos. Hoc est propterea neduz peccati sed to-
ti hominum communitati que est velut unum
corpus tanquam acies ordinata / cui non potest
sine leuia debilitatione quantalacumque pars
vel mortificari vel eripi / qualiter fit ex pec-
cato cuiuscumque. Dinc propende virtutem vni-
multo magis omnibus proficere. vnde sum-
psit oratum psalmiste verbum. Particeps ego
sum omnium timentium te et custodientium manda-
ta tua. **Uis** insuper scire quantum segregati-
tus et orans sit utilis. moysen orate in mo-
re dum pugnet israel inspicito. Denique quod
nesciat vicia efficaci oratione quam pro oratione vin-
ci. Solitarius vero liberius orat quam occu-
patus. Tolle orationes timentium deum. quid per-
derit obsecro labor fatigantium se. vel predi-
cando / vel monendo / vel corrigendo. quoniam me-
dicos etiam monet sapiens orare ut opera diri-
gat sua deus. Penset ergo solitarius quantum
potest corrigere delinquentes absens et tacens
si bene vixerit et orauerit. taliter enim et non ali-
ter sibi datum est tollere scandala ab ecclesia si
crebro ingemuerit iuxta visionem ezechielem
de habentibus signum thau in frontibus suis.
Penset quantum difficultatis habet exteri-
or correctio. quantum sollicitudinis. pu-
to gaudebit eligere partem marie sedentis.
non marthe ministrantis deseret querelam
querse ad martham / quod non sollicitum. non turba-
tum erga plurima reliquerit eum Ihs. **Et**
quod si corpus proprium et vnicum vix aliquis suffi-
cit obediens reddere suo spiritui quidiamis

In crepationibus / continue mones illud et ca-
stigans / quid censendum putas de tot corpori-
bus tot capitibus tot spiritibus alienis nec con-
iunctis? Sperat aliquis se correcturum hos et
illos verbo suo. dicat sibi primitus. seque cor-
rigat si valet. et dum non poterit humilius sapi-
at. Nec si recogitauerit acriter secum solitari-
us / gratias aget deo quod non imposuit hoies su-
per caput suum. miserebiturque constitutis in pub-
lica platea. non indignabitur. non emulabit. At-
tendet quod dominus ad Job dixerit. Si habes
brachium sicut deus. et si voce simili sonas. dis-
perge superbos in furore tuo et respicies om-
nem arrogantem humilia. ubi docet aperte opus
hoc soli dei esse. **Hinc per psalmistam iuber.**
Neque zelaueris facientes iniquitatem. Quia
nec imitandi sunt tales / nec spreto diuinitus
instituto ordine corripiendi. **Queris ex-
ercere zelum contra peccatores. queris eos de terra
perdere / dabo tibi antidotum sine verbo: et
strepitu. sine virga. sine carcere. sine flagel-
lis / aut vulnere. sine tuo periculo. Benevi-
ne tibi / et per alios orans. ipsos tolera et geme
nihil aliud tibi processus est. Sed inde gau-
deas. quam alleviatus graui fasce / cur aliene
misceris rixae / cur alienum iudicabis fuisse /
cur talento vis uti in non tibi processus usus /
quod palam est abuti? Demineris illi qui pe-
cunias alijs partiendas recipere noluit / ca-
uens sibi tam ab inani gloria / quam a pericu-
lo distributonis / ut fit inique ab ingrati-
tudine et remurmuratione recipientium et non reci-
piendum ab sui oculi denique detrimeto. **Do-
natus** **Suades salubriter patientiam in ze-
li moderatone suscipienda / unde surgit pro-
latoria quies multa. presertim his que fasces
penam non ligat officium. Adderes velle aliqua
super eadem patientie virtute. Et in primis cur
dictum est. patientia autem opus perfectum habet.**
Voluer **Scis perfectionem hominis in dei
dilectione super omnia et propter se constitui. Ideo fi-
nis legis dilectio. Porro quis nesciat veram
dilectionem non in prosperis sed aduersis inspi-
ci. Aduersitas nepe sola probatrix est si quis in
prosperitate verus amator sit. Venit ad te deus
cum auro et argento. cum sanitate. cum honorifica-
tione. cum quiete a temptacionibus intus et foris
recipis eum. laudas. gratias agis. dubium mihi
est si munera dei non deum diligis. Itaque qui
deum vel amat vel in eo sperat per modum temporalium
tolle modum / despabit et oderit / venit deus in
comitatus his omnibus. sed cum paupere. egritudine.
tribulatione. si prestat in amore. si in gratiarum****

actione / modo opus amicitie perfectum osten-
dis ad deum / quando nec dolore nec inopia
pressus discedis ab eius amore. **Neque enim
dolere vicius est. sed propter dolorem nihil vi-
ciosum committere laus est egregia.** **Sunt
apud philosophiam vere splendideque suasiones
ad patientiam. hec vult animum reddere sui
compotem liberumque. vicia reprobat. laudat
que virtutes. ostendit omne peccatum facien-
ti penam esse. omnis autem virtus magnus sui
premius est. Addit malos esse impotentes
nec adipisci quod cupiunt. Boni vero deside-
riorum suorum quibus appetunt summum bonum
composites sunt. Nam participacione diuinitatis
deum fiunt. Docet rursus fortunam omnem
bonam esse. et quod sepe plus aduersa quam prospera
prodest. Denique nulla potest in istis infe-
rioribus mutabilibus et caducis bonis atque
fortuitis inueniri vel hauriri felicitas que
sufficiencia / que potentia / que reuerentia /
celebrat / leticia stabiliter veras donet.**
**Speciosa quidem sunt ista ait boetius ad
philosophiam / tum tamen cum audiunt oblectant. sed
miseris malorum altior sensus est. Ostendens
da fuit per theologia altior felicitas. quam pe-
tere. et infelicitas omnino pessima. quam refuge-
re deberem. in cuius respectu penam mortem
non esse timendam astrueret. Nolite timere
ait eos qui corpus occidunt. sed eum qui potest
animam et corpus mittere in gebennam ignis.**
**Tum enim triplex sit malorum pena. quedam
tracta. quedam inflicta. quedam permissa. Pri-
ma plurimum nihil impedunt nec aduertunt quam
philosophia tamen recte probat magna esse. quod priuat
animam magno virtutis bono. tollens ab eo
modum spiritum et ordinem. Inflicta pena quod sen-
sum doloris infert plene extimescit et fugitur
Tertia ut prima non attendunt peccatores dum
in penam priorum peccatorum permittunt iusto dei
iudicio ad alia et alia crebro labi. **Beo-
logia christiano philosophie doctrinas si recte
si vere sunt / si salutare / approbat vires eis
iure suo et catholicas reddens / si tenebrosio-
res sunt illuminat. Si noxijs erroribus mixte
sunt separat preciosum auxilium. illud retinet aliud
exterminans. quam nihil in quantum. nihil sordi-
dum. nihil falsum vel noxius secum intrat. Non si-
stet in consideracione sola mutabilitatis reus in-
fra labentium / in variabilitate sortis humane In
imperfecte fallaci eorum omnium que mundum infe-
rior ostentat. que sunt diuitie. opes. dignita-
tes. regna. gloria. voluptates. que frequenter
recidunt in contraria. Erigit se preestim altius****

respiciēs verā brūtūdinis formā/nō simula
lacrū quoddā vel ydolū brūtūdinis/ quale
stoica ponere visi sūt/in honesto qđ suūpi
us pmiū est.pro cui' obseruatiōe mors vo/
lūtaria etiā p̄pria manu (sicut egit **Catbo**)
p̄m eos queri pōt/quā esse viāz breuē z ex/
pediā/sed mēdaciōe dixerūt ad libertatē.

Sileo de porcinis voluptatibus epicuri.
Sed neqz p̄mi boni sola cōtemplatio q̄/
lem locut' est **Aresto**. beatitudo dici potest
Sublimiorē z eternāz dat theologia.

In cui' aspectu monstrat momētancū z breue
hoc tribulationis/supra modū immēsum
glorie pond' opari in nobis.cōtemplātibz
nō ea que vident sed que nō vident. **Oste**
dit ex aduerso miserā inestimabilē sine ca
riturā/quale nullus philosophantiū cōce/
pisse visus est. Quid aut' grauitatis habe/
re cēsebit' pena t̄p̄alis quātalibet eterne vi/
te z mortū collata/min' certe q̄z ictus leuis
virge ad suppliciiū capitale vitandum z re
gnū cōsequendū. Ecce pponat' vtrūqz pue/
rulo querat' quid ligat e duobz mortē pa/
ni vel virgā.nō dubiū quin virgā. **Orabit**
etiā flens si neget ei timēs z horrens p̄posi
tum sibi e diuerso vel suspendiū vel incen/
diū. **Hinc** pueros dū flagellant' z clamāt/
ridere solem'/tenētes puto illā sapiētis sē/
tentiā.virgā eū cedis z aiām eius ab infer/
no liberabis. **Nos** vero grādusculi pueri
gemim' excaudescim' murmuram' ad mo/
dicū dei flagellū. **Illudqz** p̄ impatientiam
rumpim' vt possum'. q̄si nō ab inferno si/
militer liberare nos querat pater n̄r deus.

Tribularis quid putas tibi theologia
suatura sit? **Serui** deo.sāctosqz suos z sā/
ctas honora.p̄speraberis in seculo delicijs
diuinijs.pace gloria frueris ad votū. **Sic**
videlicet docebat sapiens **Sili** accedēs ad
seruiturē dei/p̄para aiām tuā ad temptatō
nem. **Sic** ap̄tus. **Omnes** qui pie volūt vi
uere in xp̄o p̄secutionē patient'. **Sic** xp̄us
dicens. **In** me pacē. in mūdo pressurā ha/
bebitis. **Sic** sancti sancteqz omnes exem
plo monstrarunt. **Expectandū** ita est. p̄e/
parādus anim' ad tribulationē/ que nob
vniqz talis fiet qualis anim' erit vtētis. de/
meruim' millesies mortē z inferni mortē/
eruet nos si volum' /tribulatio. **Si** nolu/
mus puniet nos bis in idipm. **Itaqz** omni
no impossibile est nō flagellari. vel hic ad
penitentā. vel in futuro ad exterminatio/
nem. **Respiciam'** sp̄ ad dñm flagellantem/

Ad patrē miāz corrigentē. **Si** vere nō va
ne. nō simulatorie. nō velut i somnio xp̄ia/
ni dicimur z sum'. **Neqz** eni venire potest
aliū de tribulatio. tenet q̄ppe ligatū leonē
infernalē ne furiat quātū vellet. nō ille sed
detinēs eū rogand' est. nō aduersari' quis
alius. sit hō/sit bestia/sit ignis/sit aqua ti/
mend' est. timeat moderā illa de'. **Et** hic
oziet magna securitas. **Holo** dicat h' ali
quis. non tentabo dñm aduersus illa q̄ na
turalis fert actio. **Liberrim'** eni nature re/
ctor est de' vtens illa. pur libet ad salutē ele
ctorz/ad cōmoditates se diligentū/ quales
enumerate sunt a p̄phis z sanctis diligēter
Erudit p̄ flagella/purgat z medet'. doctri/
nas in scripturis multiplicat/qđ p̄phe/qđ
boeti'/qđ cicero cū ceteris insinuat. **Com**
pellit intrare vocatos ad nuptias/lacerās
alteri' tunicā. illius crus frangēs. huic ocu
lum eruēs. aliū manū reddēs. sepit vias
malas spinis/ne q̄s ambulet p̄ eas in inte
ritū. **Tribularis** z tēptaris. **Ista** cōis ē
fors omnū viuentū. **Domo** q̄ppe nascit'
ad laborē. si demeruisti/ te equo animo id
ferre equū est. si tibi bene cōsues/gaude
qz maior te merces manet. **Quid** p̄teā
qz absqz tēptationibz nullo pacto p̄ns vita
ducit' que militia est. tolera quā habes/qz
dū decit/cert' esto. succedet altera tibi for/
tassis aspior. **Crede** nō eiecit boies de' ab
horto voluptatis vt hic nouā cōstitueret/sz
in labore viueret z erūna. **Aufers** ais mihi
pacē. mihi gloriā. mihi diuitias. mihi feli/
citatem/nō aufero. sed inuito/monstrans
viām. qz p̄ pressurā mūdi par. p̄ infamiāz
gloria/z p̄ inopiā diuitie. p̄ luctū z miserā
beatitudo (quod est omne bonū) cōparan
tur. **Ad** extremū pro p̄senti die z re quā
agimus. **Sol** eni declinior silentium sua/
det/carmen accipe.

Quartū metrū ter

tij monocolon/dactilicū alcaicū catelecti/
cum **Simile** p̄mis duobz carmibz **Do**/
racij i odayltia **Phoebz** volētē p̄lia me loq

Iter cocuos **Job** vir honestior
Dulta refulgens prole beator
Simplex/tremiscēs te de' optime
Rectus/fidelis/criminis inscius/
Bentes coas eruperans ninis
Bazis/z amplo velligero grege
Bobus/camelis/atqz laboribus/
Aptis asellis.plurima turbaqz

De consolatione theologie.

Seruire debens magnifice fuit.
Talem flagellis expetit sathan
Lentare duris/non aliter valet
Vti/malignis viribus vsquam
Hi det supremus fas dominus sibi.
Laxis habenis hinc furiosior
Tradit ruine/protinus omnia
Septena proles dum bibit ac edit
Tres et sorores/obruit hos domus.
Conuulsa venti turbine funditus.
Job vero viua rupe manentior
Ferri recocti robore durior/
Spes cuius alte fixa petre fuit/
Supplex deo mox lumina dirigit
Brates rependens religiosius
Si que dedisti vis pereant/ait
Fiat voluntas iure deus tua.
Hinc edocemur cuncta per aspera
Ad quem misclos currere conuenit/
Quis deprecandus/nam dens vnicus
Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roborat et probat.
Luiusq; dicat mens bene subdita
Que modasti si repetis pater/
Bratus libenter restituo/cape.
Vis per latrones/ense/vel ignibus
Aufferre linquo, gratius accipis
Sic forte q; si pauperibus darem
Si te vocantem non satis audio/
Compelle, vestes dilacerans trabe
Demum put vis dummodo sim tuus

Explicit tertius.

Incipit liber quartus.

Prosa prima: Monicus.

Proteritis diebus locutus es o
volucer: quemadmodum pegrinus
noster sua in theologia
querit consolationem in omnibus
que circumstant eum tribulatio-
nibus, nunc per tua fidem edicito, nunquid non
penitet eum plurimorum que vel in francia vel
in generali concilio gessisse meminit/modo
circa cessionem et electionem tendentium de pa-
patu, scribendo de potestate concilii/modo cir-
ca causas fidei eam presentem que detestatur
homicidia sine legitima auctoritate perpe-
trata/cum sequelis suis, que causa totius pene-
turbationis inclitum francie regnum discerp-
tis/ut aiunt/seminarium fuit. quis aliam det
alij cupidinem effrenem dominandi vel vindi-
ctam experendi. Nunquid non aliquibus saltem
scrupulis sua conscientia remordet. **Volu-**

cer **Q**uis gloriabitur monice mundum cor
se habere/quis dixerit innocens et mundus suus
Quis non constituitur sub iudicij dei terribi-
lis in consilijs super filios hominum/non trepidane-
rit: Hinc afflicti Job. Verebar omnia opera
mea/ait deo/scies quod non pereres delinquenti
Et iterum, si voluerit mecum pretere/ non pote-
ro respondere vni pro mille. Qui conformis est
oratio prophetica. Non intres in iudicium cum ser-
uo tuo domine, quia non iustificabitur in conspectu
tuo omnis viuens. Et rursus, Si iniquita-
tes obseruaueris domine, domine quis sustinebit.
Porro quod Ihasas se cum ceteris inuoluens
sibi que vilesces, humili confessione protulerit,
legimus omnes iusticias nisi etiam panem mensura-
te. Quis igitur iusticias suas velut gloriabun-
dus ostentauerit deo/plusquam pannum confusio-
nis sue mulier viro. Que denique non exers-
ruerit apostoli verbum dicentis. Nichil mihi consci-
us sum, sed non in hoc iustificatus sum. Cuius
reddidisse videt sapiens. Timide sunt inquit
et incerte omnes prouidentie nostre. Et alibi. Pra-
uium cor hominis et inscrutabile/que cognos-
cerit illud. **Monicus** Quid igitur agit
pro serenatione conscientie sue ut deo sit in pace
locus suus, ipseque dormiat in id ipsum **Vo-**
lucer **D**octrinam consulit quam theologica
tradit schola, iudicat aliter agendum esse de
scrupulis in quibus orientibus et his que preter-
ita sunt. Alter super his que agibilia futura res-
piciunt, fatebitur et preteritis profecto se timere/ne-
que timore hunc abijcit. Auger potius coram iu-
dice deo/ita tamen ne desperet super misericordiam eius/sed
in solidiorum spem assurgat. Formidat ne
forte posuerit sibi laqueos inimicis latentes
et abditos in via hac veritatis que ambulabat
Nec enim dubium sed certissimum est/id ipsum quod
persecutus est/veritatem esse catholicam. Cuius op-
positos errores impios atque pestiferos ex-
terminari quebat/ordine iudiciario. Ita ei
se iudicat obligatum firmiter credere et nulla-
tenus dubitare/de noticia ac intellectu diuini-
orum preceptorum. Alioquin se fidele quo pacto
reputaret, cum scriptum sit. Dubium in fide infi-
delis est: quod utique veritate habet dum quis illa du-
bitat que per eruditionem sacre scripture certa-
tenet et explicita fide tenere. Nec enim gene-
ralis sufficeret crudelitas in multis/nisi parti-
cularis affuerit, plus aut minus iuxta personarum
et eruditionum qualitate. Verum si iuxta Biter
veritatis posuerit scandalum angelus sathan/
ne qui se transfiguratur in angelum lucis/non
ita est usquequaque certus/nec scit si scuto